

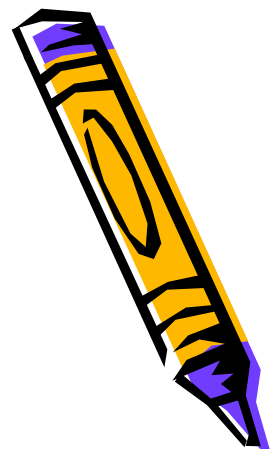
3.2. Metodele de învățămînt. Taxonomii. Prezentarea analitică a principalelor metode de învățămînt

Elementele abordate în cadrul acestui modul vor conduce la definirea ansamblului acestor elemente prin conceptul *tehnologii didactice*; operațiile de corelare a acestora în cadrul unei activități concrete, subordonate unui scop concret, fiind definite prin conceptul de *strategie didactică*.

Elementele operante și interrelaționale de bază ale procesului de formare a comportamentului de învățare a elevului pot fi exprimate grafic astfel:

Metodologia didactică

se exprimă prin teoria procesului de învățămînt ce include definirea, clasificarea și valorificarea metodelor - procedeele - mijloacelor în vederea optimizării permanente a activității de predare - învățare - evaluare

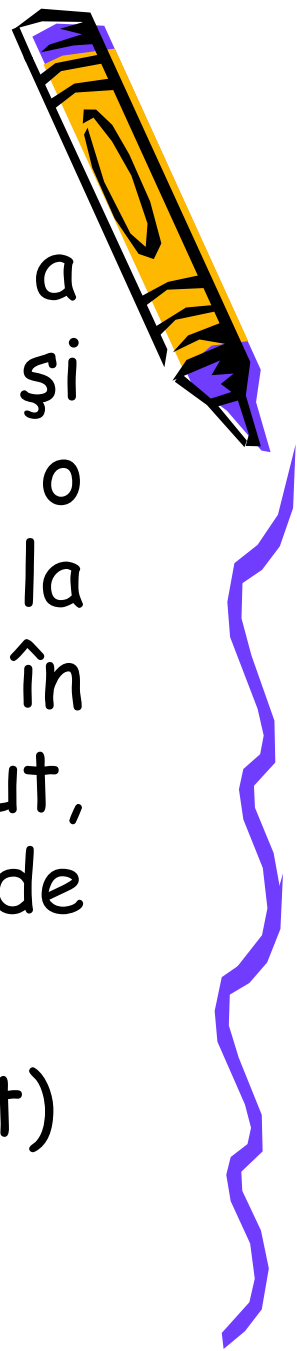
(S. Cristea)

Strategiile didactice

reprezintă modele de interacțiune a metodelor, procedeeelor, mijloacelor și modurilor de instruire, ce implică o succesiune de operații raportate la obiective generale sau specifice în funcție de anumite criterii: conținut, particularități de vîrstă, unitate de instruire etc.

(I. Cerghit)

Tehnologiile didactice

desemnează ansamblul de
forme, metode, mijloace,
tehnici și relații cu ajutorul
cărora se vehiculează
conținuturi în vederea
atingerii obiectivelor

(I. Jinga, E. Istrate)

Metodele didactice

reprezintă modalități de programare a activității didactice, acțiuni care angajează anumite căi de învățare eficientă, propuse de profesor și valorificate de elev

(G.Cristea)

Procedeele didactice

reprezintă operații care
sprijină eficientizarea
metodelor selectate de
profesor în diferite situații
concrete

(Curriculum de liceu, 2001)

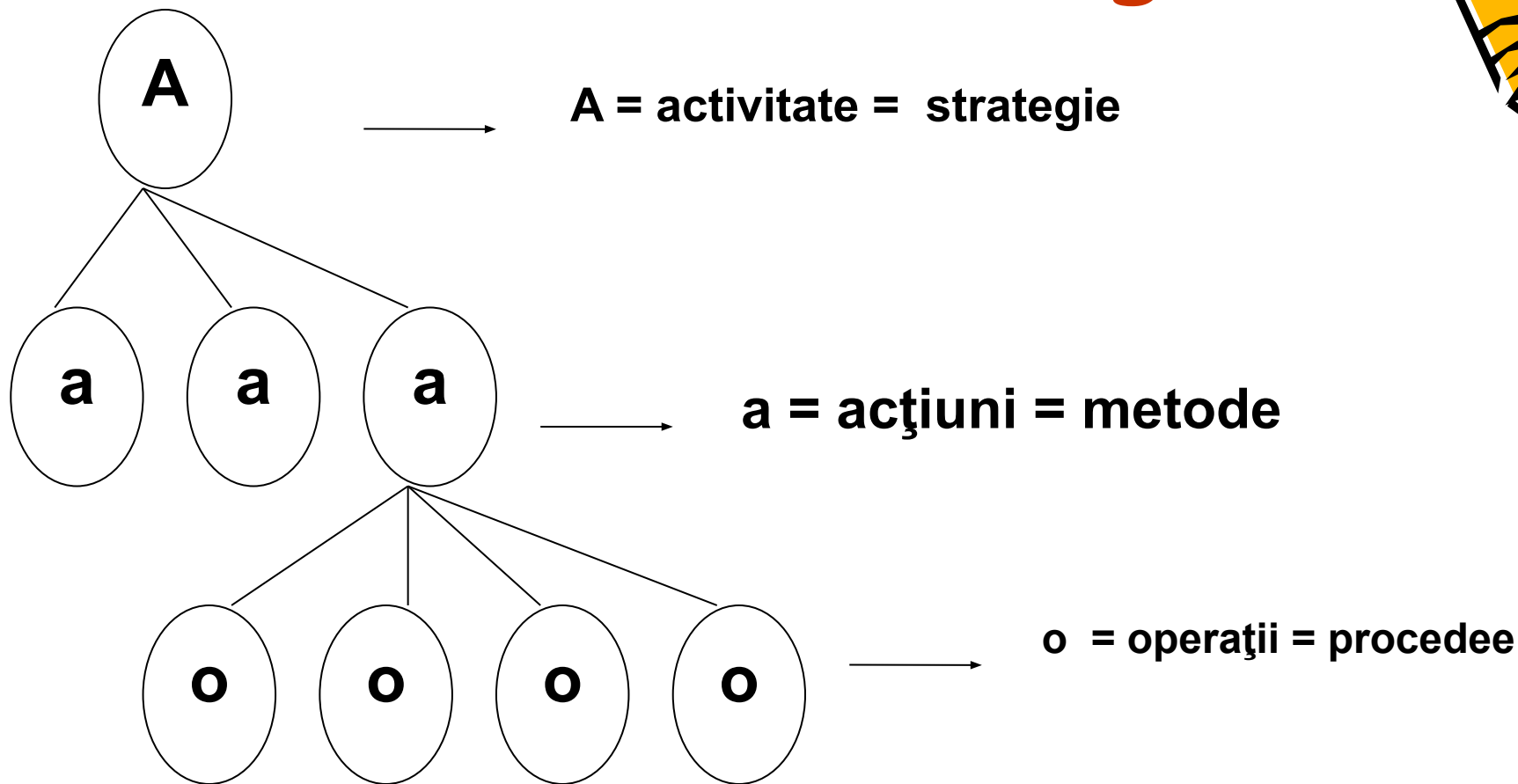
Tehnicile didactice

sînt considerate operații care sprijină
eficientizarea metodelor alese de
profesor în situații concrete, însoțite,
după caz, de mijloace didactice

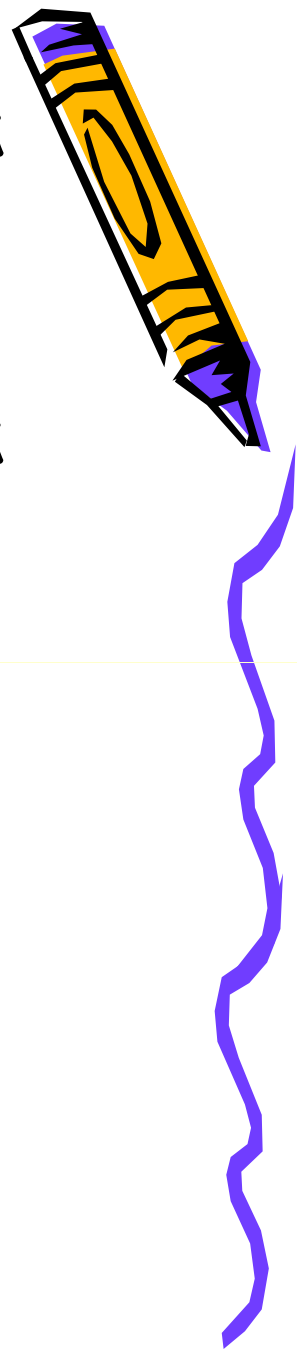
*(Curriculum de liceu, Cosovanu O.,
Cartaleanu O., Patrașcu D.).*

Corelația operațiilor în activitatea metodică

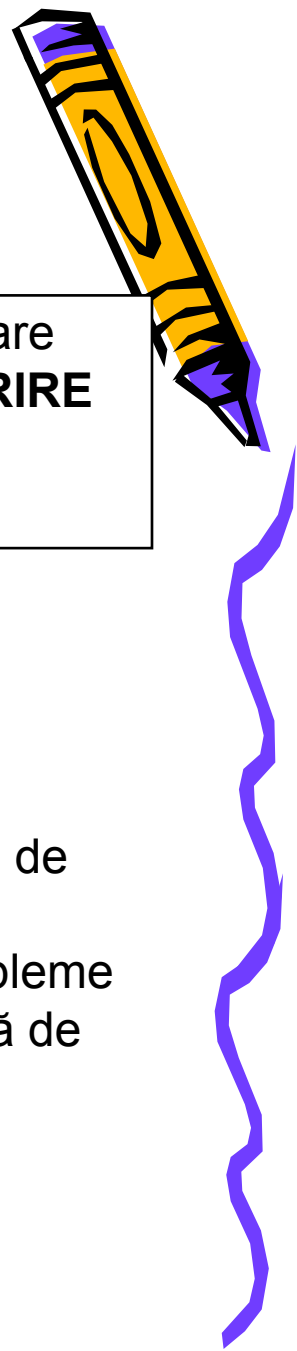
Preocupat de optimizarea activității pe care urmează să o desfășoare, orice cadru didactic își va adresa, inevitabil, câteva întrebări:

- *Cum trebuie acționat pentru ca elevii să învețe mai bine?*
- *Ce fel de acțiuni se vor întreprinde și în ce condiții?*
- *Care sînt metodele cele mai potrivite pentru realizarea obiectivelor propuse?*

Clasificarea metodelor conform gradului de participare a elevilor

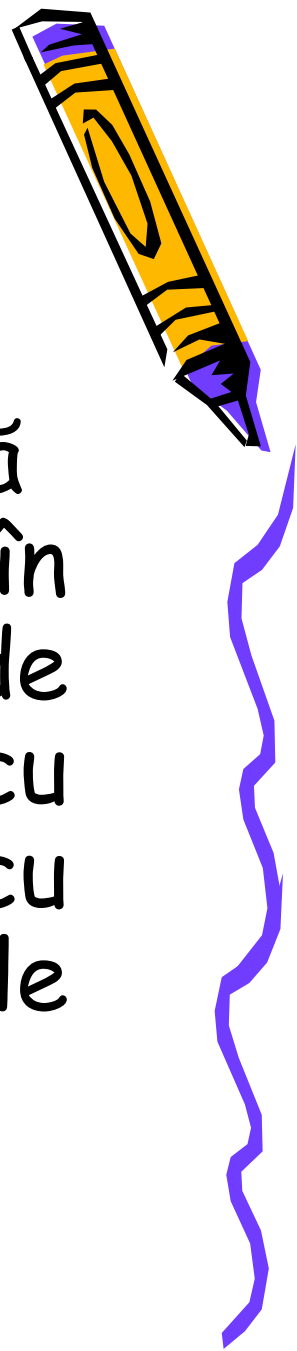

1. Metodele expozitive

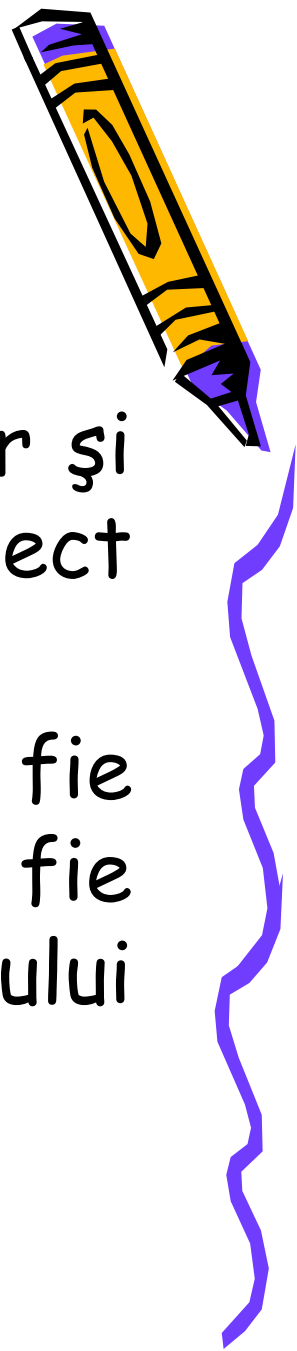
EXPUNEREA DIDACTICĂ

este o metodă verbală
monologată ce constă în
prezentarea unui volum de
informație în concordanță cu
prevederile programei și cu
cerințele didactice ale
comunicării.

EXPLICAȚIA

constă în prezentarea trăsăturilor și detaliilor exterioare ale unui obiect sau proces.

Prin descriere sînt evidențiate fie aspectele fizice ale obiectului, fie momentele și conținutul evenimentului respectiv.

DESCRIEREA

este forma de expunere în care predomină argumentarea rațională. Prin această metodă se urmărește lămurirea și clarificarea unor noțiuni, principii, legi prin stabilirea legăturilor cauzale dintre obiecte și fenomene. Concepută în acest fel, explicația contribuie la lărgirea orizontului științific.

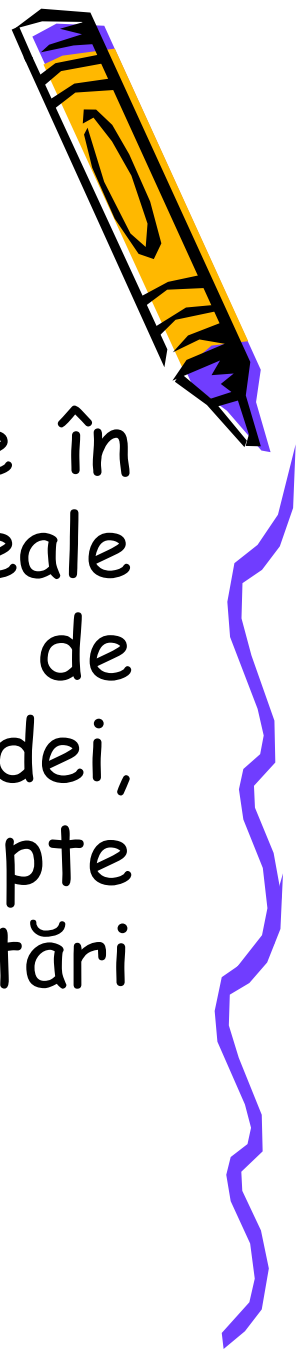
POVESTIREA

este o expunere verbală sub formă de narațiune sau descriere prin intermediul căreia sînt înfățișate fapte, evenimente, întîmplări în spațiu și timp, fenomene ale naturii, peisaje geografice etc.

PRELEGHEREA ȘCOLARĂ

reprezintă forma de expunere în cadrul căreia este în clasele liceale prezentat un volum mare de informații printr-o succesiune de idei, teorii, interpretări de fapte separate, confruntări, argumentări detaliate.

Expunerea

Avantaje:

- oferă o cale mai scurtă, mai economică de învățare;
- permite transmiterea unei mari cantități de informații;
- constituie principalul mijloc de influențare a sentimentelor și atitudinilor, a opiniilor și convingerilor la elevi;
- ajută elevilor să găsească un model coerent de gândire științifică, un mod de abordare rațională a realității, a relațiilor, a unei teme sau situații-problemă;
- furnizează un cadru conceptual care va servi drept suport pentru efectuarea în continuare a studiului individual de profunzime.

Limite și dezavantaje:

- instruirea verbală poate aluneca uneori în superficialitate și formalism;
- instruirea superverbalizată conduce la restrângerea experienței personale;
- este centrată pe activitatea profesională și pe receptivitatea elevilor care sunt nevoiți să accepte fără coparticipare activă, fără a privi critic și a elabora;
- pasivitatea tineretului riscă să ducă la plictiseală și eficiență scăzută a învățării;
- răpește posibilitatea de inițiativă și de opțiune;
- oferă slabe posibilități de interacțiuni personale și de conexiune inversă;
- individualizarea învățării se realizează foarte greu.

Posibilitatea de optimizare a metodelor expozitive:

- sporirea nivelului științific și metodologic al expunerilor;
- introducerea în practica universitară, alături de formele clasice și a unor noi variante expozitive.
- adecvarea comunicării la experiența lingvistică și de cunoaștere a elevilor pentru a preveni eventualitatea unor distorsiuni între comunicare și recepție, asigurând astfel eficiența instruirii;
- explicarea prealabilă a conceptelor pentru a evita apariția unor dificultăți de decodare;
- utilizarea diverselor strategii de prezentare a materiei: *deductivă; inductivă*;
- stabilirea legăturii firești cu activitatea, cu viața; etc

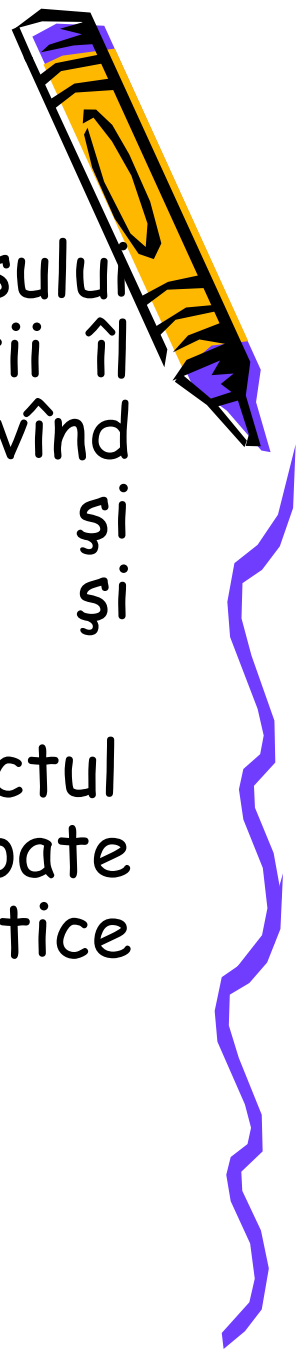
2. Methode active

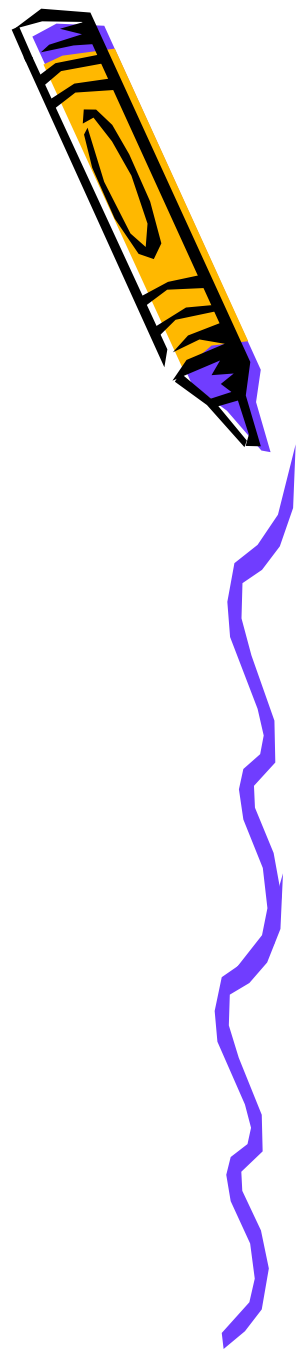
PROIECTUL

reprezintă un mod de organizare a procesului de învățământ, pe care elevii / studenții îl realizează într-un termen precizat, rezolvând probleme, dobândind astfel cunoștințe și capacități practice de cunoaștere și cercetare.

În *pedagogia proiectivă* modernă proiectul este o temă de cercetare, scopul căreia poate fi atins prin îmbinarea cunoștințelor teoretice cu activitatea practică.

Realizarea eficientă a proiectului
solicită respectarea unor pași
concreți: :

- *documentare științifică;*
- *activitate de laborator;*
- *găsirea de soluții;*
- *stabilirea concluziilor.*

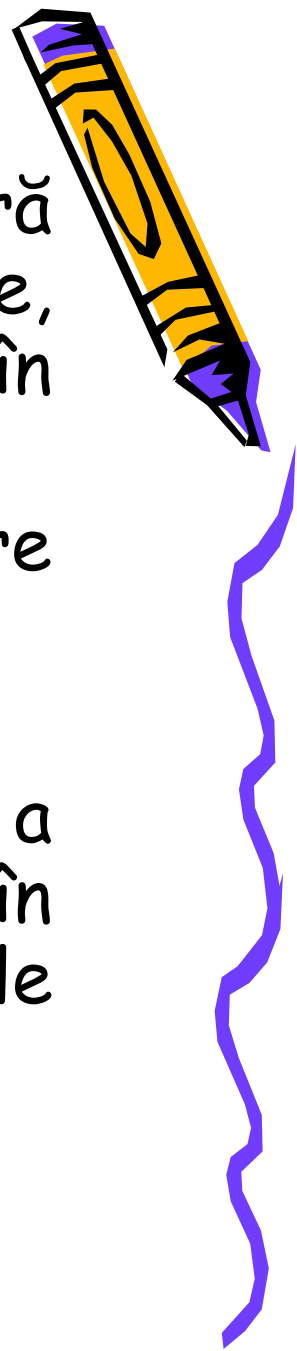

Dificultatea constă în determinarea temelor și subiectelor, elaborarea proiectului în baza nevoilor reale, ținând cont atât de exigențele conținuturilor tematice, cât și interesele concrete ale elevilor.

Avantajele folosirii acestei metode:

- oferă șansa de a analiza în ce măsură elevul folosește adecvat cunoștințele, instrumentele, materialele disponibile în atingerea finalităților propuse;
- este o metodă alternativă de evaluare care scoate elevii și cadrul didactic din
- rutina zilnică;
- pune elevii în situația de a acționa și a rezolva sarcini în mod individual sau în grup, autotestându-și capacitățile cognitive, sociale și practice;

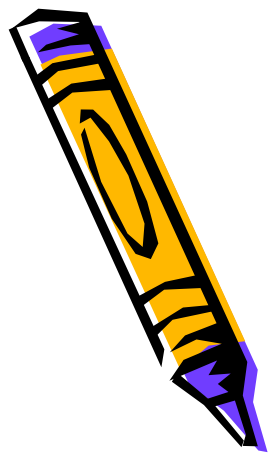

Profesorul poate să aprecieze rezultatele proiectului urmărind:

- adecvarea metodelor de lucru, a materialelor și a mijloacelor didactice folosite
- la scopurile propuse;
- acuratețea produsului;
- rezultatele obținute și posibilitatea generalizării lui;
- raportul final și modul de prezentare a acestuia;
- gradul de implicare al participanților în sarcina de lucru;

3. Metode expozitiv-euristice.

CONVERSAȚIA

este o metodă ce constă din valorificarea didactică a întrebărilor și răspunsurilor.

Este o convorbire sau dialog ce are loc între profesor și elev pe baza unui conținut didactic și care urmărește realizarea obiectivului stabilit.

Se cunosc forme ale conversației:
*conversația euristică sau "socratică" și
examinatoare sau "catehetică".*

DISCUȚIA

este un schimb reciproc și organizat de informații și idei, de impresii, păreri, critici și propuneri în jurul unei teme în scopul examinării și clarificării în comun a unor idei; consolidării și sistematizării datelor cunoscute; explorării unor analogii, similitudini și diferențe dintre teorii, concepții, strategii; efectuării unor analize de caz; soluționării unor probleme teoretice; dezvoltării competenței comunicative și de creativitate colectivă.

DEZBATEREA

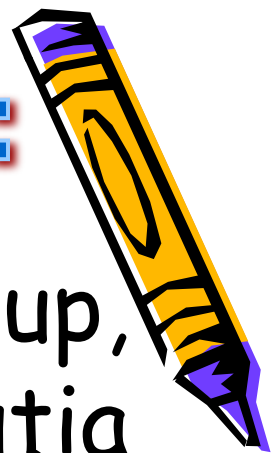
este discuția amănunțită a unor probleme controversate, urmărindu-se influențarea convingerilor, atitudinilor și conduitei elevilor.

Dezbaterea se aplică atunci când se propun probleme de aplicație. Ea este o continuare a discuției colective.

Variante ale discuției-dezbateri:

discuția dialog, consultația în grup, discuția obișnuită de grup, discuția de tip seminar, masa rotundă, Philips-66, asaltul de idei, discuția dirijată, dezbaterrea pe recoltarea în prealabil de întrebări, discuția liberă, colocviul.

Organizarea discuțiilor

1. *introducerea în dezbateri.* Conducătorul dezbaterii sau elevul care prezintă referatul de bază formulează problema, subliniază importanța teoretică și practică, dificultățile.
2. *dezbateri propriu-zisă.*
3. *sintetizarea rezultatelor.* Această parte cuprinde sistematizarea concluziilor și argumentelor la care s-a ajuns, aprecierea elementelor noi, contribuții personale, originalitatea opiniilor exprimate.

Condiții și tehnici de conducere a discuției:

- însușirea temeinică anterioară a cunoștințelor pe din domeniul în care se discută;
- folosirea materialului demonstrativ ,înviează discuția;
- sensibilitatea și receptivitatea interlocutorilor, priceperea de a contraargumenta, principialitatea, respectul reciproc, calculul, concizia, dorința sinceră de a contribui după experiența și capacitățile sale la găsirea celei mai bune soluții, sunt calitățile indispensabile unei discuții;
- determinarea mărimii grupului: numărul optim al participanților este considerat de la 15-20 pînă la 30;
- dispunerea în semicerc sau în cerc, în jurul unei „mese rotunde”;
- întocmirea unui plan prealabil, schițarea problemelor, întrebărilor și anumitor concluzii;

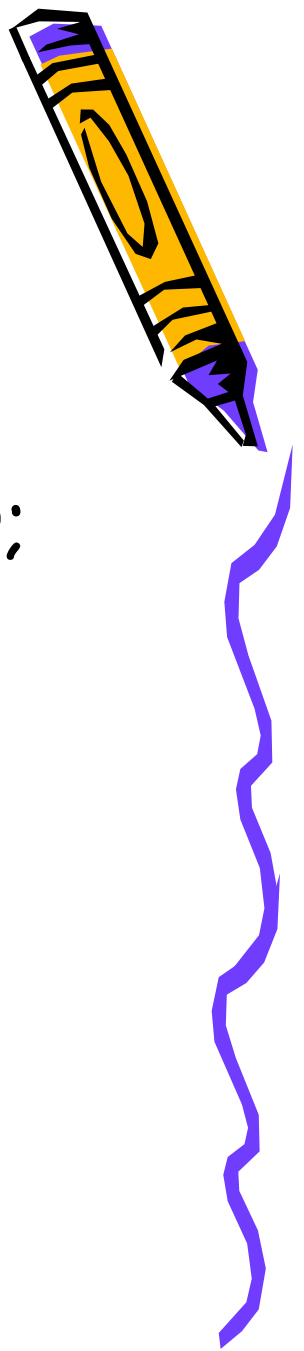
Avantaje:

- discuțiile și dezbaterile creează o atitudine de deschidere, receptivitate și apropiere reciprocă, intensifică comunicarea în auditoriu;
- favorizează formarea deprinderilor de cooperare, de rezolvare în comun a problemelor;
- formează un climat democratic, de participare activă;
- impune disciplina în grupul de studenți;
- în timpul discuției, elevii expun și explică, analizează și interpretează, compară comentează, resping, acceptă soluții, formulează ipoteze și concluzii, adoptă atitudini, exprimă opinii;
- discuțiile contribuie la exersarea și instaurarea spiritului critic, a modestiei și autocunoașterii;
- dezbaterile încurajează tendința de afirmare și de participare activă.

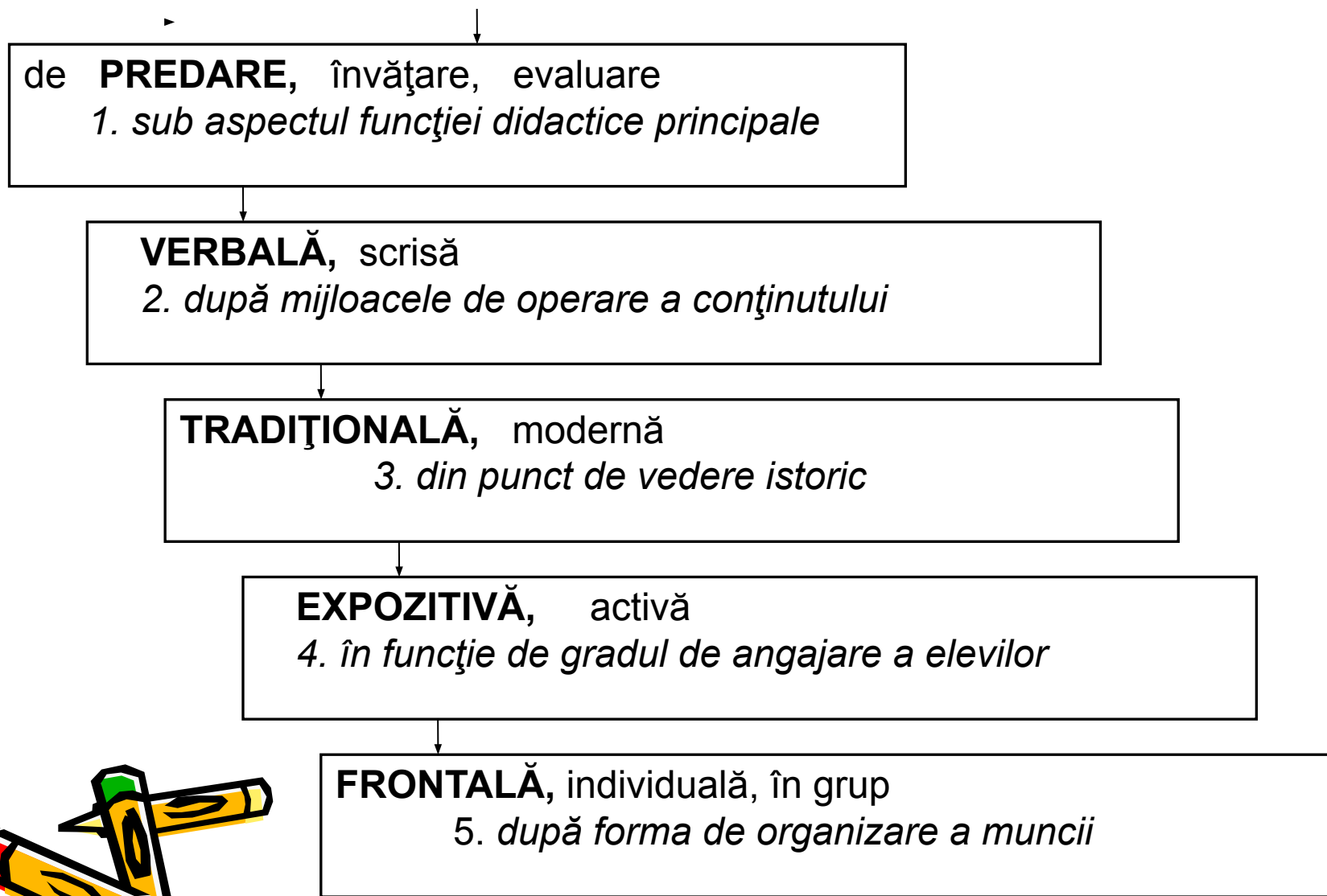

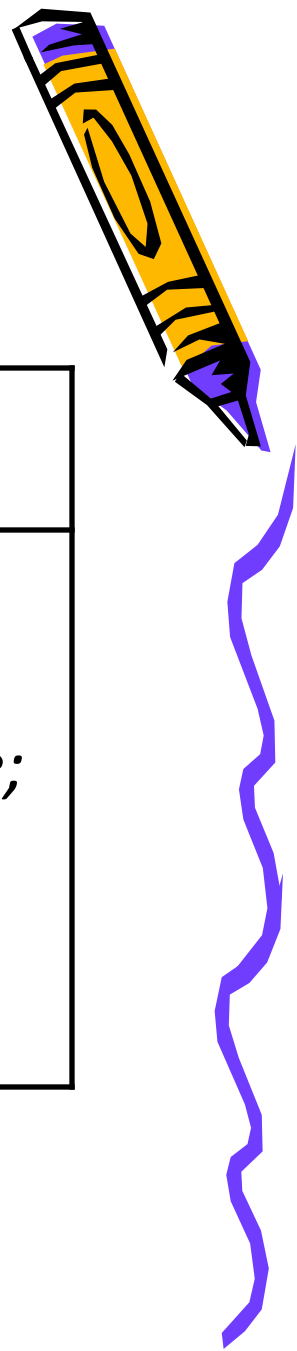
Dezavantaje:

- subiectivitatea părerilor provenite uneori din insuficiența cunoștințelor;
- tendința unor participanți de a-și impune propria părere pentru a se afirma fără confruntare de opinii.

Integrarea „explicației” în criteriile de clasificare a metodelor.

Ce trebuie să știe cadrul didactic despre metodă?

*obiectivul didactic;
timpul necesar;
numărul
participanților;
etapele desfășurării;
materialul didactic;*

*rolul profesorului și al
elevului;
avantajele/dezavantajele;
posibilitățile de
optimizare;
funcțiile pedagogice*

